

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาการแทรกแซง ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ใน จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ประชากรในการศึกษานี้ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้
กลุ่มที่ 1 เจ้าหน้าที่ จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในตำแหน่งพัฒนาธุรกิจ ซึ่งรับผิดชอบการดำเนินโครงการประกันราคาผลผลิตทางการเกษตร ทั้งนี้ในปี พ.ศ. 2553 ธ.ก.ส. ในจังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวนทั้งสิ้น 24 สาขา มีบุคลากรจำนวนทั้งสิ้น 393 คน

กลุ่มที่ 2 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งหมด 8,419 คน

ตาราง 3.1 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในปีการผลิต 2552

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)
แม่แจ่ม	4,284
เชียงดาว	1,146
พร้าว	909
ฝาง	457
แม่อาย	390
แม่แตง	385
เวียงแหง	307
ดอยเต่า	143
ไชยปราการ	86

ตาราง 3.1 (ต่อ)

อำเภอ	จำนวนเกษตรกร (ราย)
สันทราย	84
สะเมิง	69
แม่ริม	58
ดอยสะเก็ด	36
แม่ว้าง	19
แม่ออน	18
หางดง	14
ฮอด	11
อมก๋อย	3
รวม	8,419

ที่มา: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 กลุ่มเจ้าหน้าที่จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างบุคลากร จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ในจังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่หลายพื้นที่ ผู้ศึกษาจึงเลือกเก็บข้อมูลในบางอำเภอที่มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ อำเภอแม่แจ่ม อำเภอเชียงดาว และอำเภอพร้าว โดยอำเภอทั้งสาม มีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร อำเภอละ 1 แห่ง ดังนั้นผู้ศึกษาจะเลือกสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร แห่งละ 2 ราย ในตำแหน่งพัฒนาธุรกิจ ซึ่งรับผิดชอบโครงการประกันราคาผลผลิตข้าวเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 6 ราย

การสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. ทั้ง 3 สาขา คือ อำเภอแม่แจ่ม อำเภอเชียงดาว และอำเภอพร้าว ในตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ การจัดทำประชาคม การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการประกันราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์แก่เกษตรกร ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ มีข้อมูลส่วนบุคคล ดังนี้

1) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอแม่แจ่ม ผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 2 คน ประกอบด้วย

- คนที่ 1 ตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจ ปฏิบัติงานในหน่วยงานมาเป็นระยะเวลา 20 ปี และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

- คนที่ 2 ตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจ ปฏิบัติงานในหน่วยงานมาเป็นระยะเวลา 13 ปี และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

2) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอเชียงดาว

- คนที่ 1 ตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจ ปฏิบัติงานในหน่วยงานมาเป็นระยะเวลา 16 ปี และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

- คนที่ 2 ตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจ ปฏิบัติงานในหน่วยงานมาเป็นระยะเวลา 27 ปี และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

3) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาอำเภอพร้าว

- คนที่ 1 ตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจ ปฏิบัติงานในหน่วยงานมาเป็นระยะเวลา 25 ปี และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

- คนที่ 2 ตำแหน่งพนักงานพัฒนาธุรกิจ ปฏิบัติงานในหน่วยงานมาเป็นระยะเวลา 6 ปี และมีการศึกษาในระดับปริญญาตรี

กลุ่มที่ 2 เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง เกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ มีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ศึกษาเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster random sampling) พื้นที่ที่มีเกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากที่สุด 3 อันดับแรก คือ อำเภอแม่แจ่ม มีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 4,284 ราย อำเภอเชียงดาว มีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 1,146 ราย และอำเภอพร้าว มีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 909 ราย รวมจำนวนทั้งสิ้น 6,339 คน

ขั้นตอนที่ 2 หาขนาดกลุ่มตัวอย่างแบบทราบจำนวนประชากรที่ชัดเจนแน่นอน ในพื้นที่ที่มีเกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์มากที่สุด 3 อันดับแรก คืออำเภอแม่แจ่ม มีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 4,284 ราย อำเภอเชียงดาว มีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 1,146 ราย และอำเภอพร้าว มีเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จำนวน 909 ราย รวมจำนวนทั้งสิ้น 6,339 คน โดยการแทนค่าในสูตรของ Yamane โดยกำหนดความคลาดเคลื่อน $\pm 10\%$ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดยที่ n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากร
 e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง (10%)

จากสูตรสามารถกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่าง} = \frac{6,339}{1 + 6,339(0.10)^2}$$

จากการคำนวณจะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 98 คน แต่เพื่อให้มีความสมบูรณ์ จึงได้มีการออกแบบสอบถามจำนวน 120 คน

การสุ่มตัวอย่างเกษตรกรแต่ละอำเภอใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ คืออำเภอแม่แจ่ม อำเภอเชียงดาว และอำเภอพร้าว โดยผู้ศึกษาได้ดำเนินลงพื้นที่เก็บแบบสอบถามในช่วงเดือนกรกฎาคม 2553 ซึ่งในช่วงนี้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จะดำเนินการทำประชามติเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด ผู้ศึกษาจึงได้ดำเนินการประสานงานไปยัง ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ทั้ง 3 พื้นที่ เพื่อขอเข้าร่วมการทำประชามติและขอความร่วมมือจากเกษตรกรที่เข้าร่วมประชามติให้การตอบแบบสอบถามให้ ซึ่งการเก็บแบบสอบถามผู้ศึกษาได้กำหนดตามสัดส่วนจำนวนประชากร ดังนี้

ตาราง 3.2 จำนวนตัวอย่างตามสัดส่วนประชากร

อำเภอ	จำนวนประชากร	จำนวนตัวอย่าง
1. แม่แจ่ม	4,284	81
2. เชียงดาว	1,146	22
3. พพร้าว	909	17
รวม	6,339	120

ที่มา: จากการคำนวณ

3.2 ข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาใช้ทั้งข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิ ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้มาตรการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาลต่อเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้แบบสอบถามเป็น

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และใช้แบบสัมภาษณ์กับบุคลากรจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่

2. ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการรวบรวมข้อมูลเอกสาร งานวิจัย รายงานของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมส่งเสริมวิชาการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมการค้าภายใน สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานของการศึกษาการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ในจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึง วารสารทางการเกษตรและวารสารทางวิชาการ ข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ (Internet) ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา

3.3 เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ แบบสอบถาม แบบปลายปิดและปลายเปิด โดยมีเนื้อหาในการสอบถามและสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์บุคลากรจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 รูปแบบและลักษณะการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ส่วนที่ 3 สถานการณ์การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

2) แบบสอบถามสำหรับเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ส่วนที่ 3 ทักษะคติและความพึงพอใจต่อมาตรการแทรกแซง ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ของรัฐบาล และผลจากการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาลต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคการเข้าร่วมโครงการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อ การดำเนินการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ของ

รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ วิชาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร วิเคราะห์ข้อมูล โดยการพรรณนาความ วิเคราะห์ บรรยายสรุปเป็นประเด็น

2. ข้อมูลจากแบบสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ผู้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ดังนี้

2.1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของเกษตรกรที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้อมูลสภาพการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้อมูลผลจากการแทรกแซง ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาลต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ข้อมูลปัญหาและอุปสรรค การเข้าร่วมโครงการ แทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และข้อมูลทัศนคติและความพึงพอใจต่อมาตรการแทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

2.2 ข้อมูลทัศนคติและความพึงพอใจต่อโครงการ แทรกแซงราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของรัฐบาล ใช้มาตรวัดทัศนคติแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยแบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด วัดความพึงพอใจด้านต่าง ๆ โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ระดับความพึงพอใจ	คะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

จากนั้นนำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย แล้วแปลความหมายของคะแนนเฉลี่ย โดยมีหลักเกณฑ์การแปลผลดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง น้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง น้อย
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง ปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง มาก
คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง มากที่สุด